

Staat van eerlijk werk 2019

Inspectie SZW, oktober 2019.
Dit is de beknopte samenvatting
van de Staat van eerlijk werk,
zie inspectieszw.nl

Risico's aan de onderkant van de arbeidsmarkt

Hoewel de economie bloeit, ziet de Inspectie SZW een stapeling van risico's aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Vooral mensen met een laag loon en een flexibel contract en laagbetaalde zzp'ers kunnen te maken krijgen met onderbetaling, te lange werktijden, illegale tewerkstelling en uitbuiting. Deze groep werknemers is groot: ruim tien procent van alle werkenden. Zij staan bovendien vaker bloot aan onveilige en ongezonde arbeidsomstandigheden, zoals fysieke belasting en gevaarlijke stoffen. Ook kent deze groep werknemers een grotere instroom in de Werkloosheidswet, bijstand en arbeidsongeschiktheid. Er is sprake van een cumulatie van arbeids- en bestaanszekerheidsrisico's.

Schatting groepen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt

878.000

Werkenden

708.000

flexcontract en onder 130% van het wettelijk minimumloon

170.000

zzp'ers met een slechte financiële positie

75.000

werkzoekenden

75.000

die langer dan een jaar actief zoeken naar werk

De problematiek rondom eerlijk werk

33%

Toename van meldingen arbeidsvoorwaardenwetgeving

Betreft:

- Wet arbeid vreemdelingen (Wav)
- Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag (WML),
- Arbeidstijdenwet (ATW)
- Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi)

Stijgingen vanaf 2015 vooral in Wav en WML

100 (2017) naar 138 (2018)

Toename aantal onderzoeken met potentiële arbeidsuitbuiting

Benadeling van werkenden en een oneerlijk speelveld voor werkgevers. Veel verschillende constructies om eerlijke arbeidsvoorwaarden te vermijden:

onderbetaling

lange werktijden

uitbuiting

7 mechanismen die oneerlijk werk belemmeren

1 Toenemende internationale concurrentie leidt in bepaalde sectoren tot een neerwaartse druk op prijzen en daarmee op lonen

2 Het vrij verkeer van diensten en personen draagt bij aan een ruim internationaal aanbod van goedkope arbeid

3 Digitalisering en een groeiende vraag naar gemakdiensten zorgen voor een groei van de platformeconomie, met risico's voor de bescherming van werknemers.

4 Veelvormigheid van toegestane arbeidsrelaties draagt bij aan mogelijkheden van onderbetaling en schijnconstructies

5 Het stimuleren van ondernemerschap en de mogelijkheid van turboliquidatie scheppen de gelegenheid van vluchtig ondernemerschap.

6 Het sociale zekerheidsstelsel en de geringe ervaren pakkans creëren ruimte voor zwartwerk en uitkeringsfraude

7 De aanwezigheid van kwetsbare groepen maakt uitbuiting, ernstige benadeling en crimineel werkgeverschap mogelijk

Staat van eerlijk werk 2019

Risico's aan de onderkant van de arbeidsmarkt

	 Kwetsbare arbeidsmarktpositie	 Fysieke belasting	 Gevaarlijk werk	 Gevaarlijke stoffen	 PSA
Horeca	41%	57%	4%	51%	54%
Landbouw en visserij	23%	65%	5%	30%	28%
Handel	16%	53%	3%	17%	45%
Zakelijke dienstverlening	14%	38%	3%	21%	42%
Cultuur en overige diensten	12%	38%	2%	26%	42%

Hoeveelheid werknemers met een laag inkomen en een flexibele arbeidsrelatie

41%

Horeca

23%

Landbouw

16%

Handel

Relatie kwetsbare arbeidsmarktpositie en instroom in de sociale zekerheid

Werknemers met een laag inkomen en/of een flexibele arbeidsrelatie hebben een grotere kans om binnen twaalf maanden in de sociale zekerheid te stromen dan werknemers met een hoger inkomen en een vast contract.

Daarnaast hebben ook lager opgeleiden, jongeren en werknemers met een niet-Nederlandse achtergrond relatief meer kans in te stromen in een uitkering.

WW

WW-instroom (7,4% vs 2,9%)

2,5 X
groter

Bijstand

Bijstandsinstream (2,4% vs 0,3%)

8 X
groter

Arbeidsongeschiktheidsregelingen

Arbeidsongeschiktheidsinstroom (2,7% vs 1,6%)

2 X
groter